

Bányász Péter

A közösségi média szerepe a 21. század hadseregeiben

Századunkban az információs forradalom révén a hadtudomány új kihívások áll. A közösségi média, a web 2.0 szinte egyik napról a másikra vált életünk mindennapos részévé. Az új technológiáknak vannak pozitív hatásai, azonban olyan biztonságpolitikai fenyegetést jelentenek, amelyekre mind a politikai, mind a katonai, mind a nemzetbiztonsági döntéshozóknak fel kell készülniük. Jelen tanulmány a közösségi médiában rejtőző lehetőségeket kívánja bemutatni.

Információs forradalom – két szó, ami évezredek óta az emberi történelem kísérője, mégis mindig mást értünk rajtuk.¹ A történelmi forradalmakhoz hasonlóan ugyanúgy egy rövidebb korhoz köthetőek, de a háttérben már hosszú ideje érlelődtek, és csak akkor bontakozhatnak ki teljesen, amikor a társadalom és a technológia is megérett rá. A következő forradalomig az új módszer fokozatosan fejlődik, míg egy magasabb szintre csak egy újabb forradalom által kerülhet.

Ha megnézzük az evolúciós időszakokat, a fejlődés mintájának szűkülő mivoltát tapasztaljuk. A lakosság evolúcióját tekintve 2 milliárd év szükségeltetett az élethez, 6 millió év az emberszabásúaknak, 100 000 év az emberiségnek. Ezt követte a mezőgazdasági, a tudományos, illetve az ipari forradalom, melyek sorrendben 10 000, 400 illetve, 150 évet vettek igénybe. A jelzett időtartamok szintén az evolúciós idő csökkenését jelzik. Ez azt jelenti, hogy az újabb fejlődési szakasz addig a pontig szűkül, míg hatását megláthatjuk ebben az életben. Az új evolúció alapja az információ, amihez napjainkban elsősorban az internet felhasználásával jutunk.

Az internet fejlődése tökéletesen szemlélteti a fenti megállapítás érvényességét. Az internet a hálózatok hálózata, amely az információ továbbítására valamilyen módon² összekötött, hálózatba kapcsolt eszközök együttese. Megalkotása azt a célt szolgálta, hogy atomtámadás esetén az Egyesült Államok vezetési, irányítási

1 Az információs forradalom főbb szakaszai: a beszéd kialakulása (történelem előtti kor); az írás feltalálása (i. e. 8. század), a nyomtatás feltalálása (1450); a tömegsajtó kialakulása (1850); a tömegszórakoztatás megjelenése (1900); a globális kommunikáció tömegessé válása (1950), az internet elterjedése (20. század vége).

2 Többek közt lehet optikai kábel, rézkábel, rádió-, infra-, lézerhullám.

rendszerének decentralizálásával növelhessék az ország túlélését. A fejlesztés 1969-ben kezdődött, de fejlődésének felgyorsulása 1991-től datálható, amikor egyrészt a korábban katonai felhasználást megnyitották a privát szektornak a világháló (World Wide Web – www) bevezetésével. Ez megkönnyítette az egyszerű felhasználók internet-használatát, másrészt az üzleti szféra fejlesztésbe történő bekapcsolódását foglalta magában, ami az innovációs folyamat felgyorsulását eredményezte. Ezt követően a fejlődés megállíthatatlannak bizonyult: az egész világot behálózó, milliárdot meghaladó felhasználó igényeit kiszolgáló hálózat jött létre.

Korunkat gyakran illetik az információs társadalom jelzővel, amely az információk szabad áramlásán, illetve az információk nyitottságán alapul. Ebből következően a hadseregek is jelentős változásokon kényszerülnek keresztülmenni.

Munkámban arra keresem a választ, mik azok a kihívások, amikkel a 21. században szembesülnek a katonai, illetve politikai vezetők a közösségi média hódítása nyomán. Ennek érdekében szükség mutatkozik a közösségi média rövid bemutatására, melyet követően rátérek a hadtudomány, valamint a hadügy gyakorlatában jelentkező pozitív és negatív hatások ismertetésére.

A közösségi média

A közösségi média (social media) Andreas Kaplan és Michael Haenlein megfogalmazásában „*internetes alkalmazások olyan csoportja, amely a web 2.0 ideológiai és technológiai alapjaira épül, ami elősegíti, hogy kialakuljon és átalakuljon a felhasználó által létrehozott tartalom*”.³ A közösségi média előnye a hagyományos médiával szemben, hogy relatíve olcsón előállítható, mindenki által hozzáférhető eszközökből áll; az eszközön megjelenő hír előállítására valós idejű, ahol azonnal reagálni lehet az eseményekre; a megjelentetett információ a későbbiekben is változtatható a hozzászólások, vélemények, új információk tükrében.

A közösségi média elsősorban az interperszonális interakciókon alapul, ami az egyes résztvevők beszélgetéseiből, véleménycseréjéből tevődik össze, és a tartalmak megosztásán nyugszik.

A közösségi média eszközei

A közösségi médiában megjelent információk számos csatornából táplálkoznak, legyen szó fórum-hozzászólásokról, blog-bejegyzésekről, kép-, videó-megosztó, illetve közösségi oldalak tartalmáról. Tekintsük át röviden a legfontosabb közösségi eszközöket, amelyek témám szempontjából is relevanciával bírnak.

3 A web 2.0 (vagy webkettő) kifejezés olyan internetes szolgáltatások gyűjtőneve, amelyek elsősorban a közösségre épülnek, azaz a felhasználók közösen készítik a tartalmat vagy megosztják egymás információit. Ellentétben a korábbi szolgáltatásokkal, amelyeknél a tartalmat a szolgáltatást nyújtó fél biztosította (például a portáloknál), webkettes szolgáltatásoknál a szerver gazdája csak a keretrendszeret biztosítja, a tartalmat maguk a felhasználók töltik fel, hozzák létre, osztják meg vagy véleményezik. A felhasználók jellemzően kommunikálnak egymással, és kapcsolatokat alakítanak ki egymás között.

YouTube

A YouTube videó-megosztó 2005-ben kezdte meg működését, és sikere már az első évben megmutatkozott. Az oldal lehetővé teszi, hogy a felhasználók feltölthessék saját készítésű videóikat – igaz, a tartalom egy jelentős része jogvédett tartalmak⁴ megosztásából származik. A portál fejlődésének egy másik szakaszát jelentette az angol királynő⁵ az amerikai Fehér Ház,⁶ a Kongresszus, a Vatikán saját YouTube csatornájának indítása. 2010-re a látogatók által megnézett videók száma napi szinten meghaladta a 2 milliárdot,⁷ valamint percenként 24 órányi új videó-anyag került a YouTube rendszerébe.

Az okostelefonok elterjedésével megnyílt az út az amatőr videók közvetlen feltöltéséhez, ami az arab tavasz idején nagy szerepet játszott abban, hogy világszerte széles tömegek értesüljenek – megnyerve ez által ügyüknek támogatásukat – a kormányok tüntetőkkel szembeni brutális fellépéseikről.

Facebook

A Facebook 2004-ben kezdte meg működését a Harvard Egyetem közösségi oldalából kilépve. Az évek során a világ legnépszerűbb közösségi oldalává vált, napjainkra több mint 600 millió aktív regisztrált felhasználóval. Ennek oka szolgáltatásainak sokféleségéből ered: fényképmegosztó; a játékok, minialkamazások tömegével szórakoztatást nyújt; egyes linkek megosztásával és az ezekhez kapcsolódó hozzászólásokkal, valamint az által, hogy kommunikációs csatornát biztosít, megkönnyíti az ismerőseinkkel való kapcsolattartást.

A Facebookon számos politikai mozgalmat indítottak, amelyek sok esetben befolyásolják egy adott ország belpolitikai eseményeit. Nem véletlen tehát, hogy Egyiptomban, Marokkóban elsősorban Facebookon szervezték a tüntetéseket a kormányzatok ellen.

Twitter

A 2006-ban indult Twitter egy olyan közösségi oldal mikroblog-szolgáltatás, amely lehetővé teszi, hogy maximum 140 karakter hosszúságban a felhasználók egymásnak szánt üzeneteket, ún. *tweet*eket írjanak. 2011 végére a rendszeresen tweetelők száma elérte a 100 milliót. Az oldal előnye abban keresendő, hogy valós időben teszi lehetővé az információk közzétételét, amelyek aztán a tweet üzenetek megosztásával („retweetelve”) óriási publicitást eredményezhetnek.

A Twitteren posztolt információk sok esetben megelőzték az egyébként jellegéből fakadóan gyors online médiát is, rákényszerítve, hogy azok szerkesztői híradásaikban felhasználják az egyes tweeteket. Ennek jelentőségét mi sem mutatja jobban,

4 Filmek, videó klippek, sorozatok.

5 2011-ben pl. élőben közvetítette Vilmos herceg esküvőjét.

6 Barack Obama többször tart a csatornán keresztül interaktív interjút, amelyben a felhasználók kérdéseire válaszol.

7 Ez az érték majdnem a kétszer annyi, mint az USA 3 legnagyobb műsorszóró hálózatának főműsoridős nézettsége együttvéve.

mint az, hogy az Oszama Bin Laden elfogására indított katonai akciót – anélkül hogy az illetőnek pontos információi lettek volna a történésekről – egy környéken lakó élőben közvetítette.⁸

Blogok

A blog egy olyan, periodikusan újabb bejegyzésekkel bővülő weboldal, amely ezek sorozatából áll, függetlenül attól, hogy mi az oldal témája, formája és hogy nyilvánosan elérhető-e.

A blogok gyakorlatilag semmiféle formai vagy tartalmi megkötéssel nem rendelkeznek, bár többségük továbbra is hosszabb-rövidebb, döntően szöveges bejegyzésekből áll. A blogok esetében – mint általában a weblapoknál – nagyon jelentős a linkelés lehetősége, amely a bejegyzések kontextusba helyezését segíti elő. A blogoknál jelentős a hírcsatornák (feedek) használata, amelyek speciális webcímek, és az olvasók számára készült ún. a feed-olvasók⁹ révén lehetővé teszik a kedvenc blogjaiknak, híroldalaiknak egy helyen való olvasását, illetve az új bejegyzésekről való értesülést.

A döntéshozók, úzzék hivatásukat bármennyire is professzionálisan, sok esetben nem értik a blogok működését. A közelmúltban az amerikai törvényhozás az internetes kalózkodás elleni törvény (Stop Online Piracy Act) megalkotását tűzte ki céljául, aminek hatására mind a blogokon, mind a releváns web 2.0-ás eszközökön olyan tiltakozás alakult ki, amely végül a törvényt támogató szervezetek bojkottjában és hackertámadásaiban csúcsosodott ki. Az internetezők nyomására a kezdeményezés mögött előbb a szervezetek, majd fokozatosan a választott képviselők, illetve maga Barack Obama hátrált ki, meghiúsítva a törvény elfogadását.¹⁰

Közösségi média és a hadtudomány

Az információs forradalom következtében a közösségi oldalak egyre jobban befurakodnak magánéletünkbe. A közösségi média hatására az a sajátos helyzetet áll elő, miszerint az általa okozott pozitívumok egyben negatívumként jelentkeznek más területeken.

A modern korban a mobiltelefon, az internetes technológiák révén számos lehetőségük nyílik a katonáknak az otthon-maradottakkal való kapcsolattartásra. Szinte elképzelhetetlen, mennyire megkönnyíti (és egyben átalakítja) a családdal, barátokkal történő kapcsolattartást a Facebook (de újabban már a Google+), a Skype, a blogok, a fénykép- és videó-megosztó oldalak,¹¹ és a többi elterjedt platform használata.¹²

8 <http://www.origo.hu/nagyvilag/20110502-eloben-kozvetitette-a-twitteren-egy-arab-ferfi-a-bin-laden.html>

9 Úgynevezett hírolvasó programokon, mint például a Google Reader.

10 http://index.hu/tech/2012/01/16/az_internet_legyozte_a_sopa-t/

11 A katonák előszeretettel töltik fel a bázison, a harctéren készített videóikat, képeiket a nagy megosztó portálokra, mint a Youtube avagy Flickr, aminek következtében számos információt szolgáltathatnak ki az ellenségnek.

12 Bővebben lásd: A New Way To Write Home:

<http://feedbackagency.com/2011/08/a-new-way-to-write-home/>

2011 januárjában az amerikai haderő nyilvánossági ügyekkel foglalkozó hivatalának vezetője adta ki az amerikai hadsereg közösségi média kézikönyvét,¹³ amelyben ajánlásokat tesz a harcoló katonáknak a közösségi média használatára. A könyv első felében tanácsokat ad a családdal való kommunikációra, illetve az adatvédelemre (a legszigorúbb adatvédelmi beállítások használata, geolokációs információk közzétételének mellőzése stb.).

A könyv külön fejezetben foglalkozik a hadsereg népszerűsítésével, illetve a beosztottakkal való kommunikáció módozataival, a csapatok és más egységek közösségi profiljával, amelyhez taktikai és stratégiai tanácsokat gyűjtöttek össze, elsősorban a Twitter-, a Facebook-, a Flickr- és a Youtube-oldalak kezelésére. Ennek fontosságát legjobban Bene Gyula megfogalmazása alapján ragadhatjuk meg: „A NATO országok hadseregeiben a társadalom tájékoztatása kiemelt feladatként jelentkezik. Ennek érdekében egy jól működő mechanizmust állítottak fel a tagországok közös tájékoztatási tapasztalatai alapján, amelynek eredménye például a hazai közvélemény megnyerése külföldi szerepvállalásra, források biztosítása a honvédelemre a közvélemény támogatásával.”¹⁴

Külön részt szenteltek a kríziskommunikációnak. A hazai negatív példákkal ellentétben ők azt mondják, hogy a lehető legtöbb információt osszanak meg minél gyorsabban az adott oldalakon, természetesen megőrizve a hitelességet, bevonva a kormány és a segélyszervezetek oldalait is. Mi sem jelzi jobban a hadsereg e témában tett erőfeszítéseit, mint a hivatalos honlap közösségi médiával foglalkozó fejezete, ahol a hadsereg népszerűsítésével foglalkozó oldalak regisztrálására, illetve kategorizálására biztosítanak lehetőséget.¹⁵

Az USA hadseregének attitűdje jelzi, hogy a közösségi média használata sem korlátlan. Ahogy egy nagyvállalatnak, úgy egy állami szervezetnek, intézménynek is tisztában kell lennie ezen eszközök működésével. Nem véletlen, hogy 2007-ben a Pentagon megtiltotta a fegyveres erők tagjainak az online kommunikációs eszközök használatát.¹⁶ A tiltás feloldását mintegy hét hónapig tartó vizsgálat előzte meg, melyet William Lynn hadügyminiszter-helyettes az alábbiakkal indokolt meg: „A közösségi hálózatok egy lényeges elemét jelentik a katonai munkának és a közvéleménnyel való kommunikáció fontos részévé váltak.”¹⁷

Dale Sweetnam, a hadsereg Online és Közösségi Média Hadosztályának főtörzsőrmestere magyarázata szerint a közösségi média használata rengeteg katona napi rutinjává vált. Ez az a platform, amin családjukkal tartják a kapcsolatot (amellett, hogy az okostelefonok,¹⁸ újabban a tabletek¹⁹ harctéren való alkalmazásával alapjában

13 U.S. Army Social Media Handbook: http://fbmonitor.com/social_media_handbook.pdf

14 Bene Gyula: A társadalmi tájékoztató tevékenység helye és szerepe az információs műveletekben, különös tekintetben a médiatevékenységre. PhD értekezés. ZMNE 6. p.

15 <http://www.army.mil/media/socialmedia/>

16 A hadititkok esetleges kiszivárogtatásának megakadályozása mellett fontos érvként szolgált, hogy a katonák jelentősen túlterhelik a katonai kommunikációs hálózatokat.

17 Újra használhatják a közösségi portálokat az amerikai katonák:
http://m.sg.hu/cikk.php?cid=72827&cim=ujra_hasznalhatjak_a_kozossegi_portalokat_az_amerikai_katonak

18 Army sees smart phones playing important role:
<http://www.armytimes.com/news/2010/12/army-smart-phones-for-soldiers-121210w/>

hozzáférhető adatok nagy számából, valamint sokféleségéből, eltérő interpretációk gyűjtéséből ered, illetve abból a tényből, hogy a megszerzett adatok pontatlanok lehetnek, vagy azokat dezinformációs szándékkal állították elő.

Részben a fentiek indokolták a már említett közösségi média kézikönyv megalkotását. Gondoljunk csak bele, mennyire megkönnyíti a hírszerzők dolgát egy olyan katona, aki figyelmetlenségéből blogokra, fénykép- és videó-megosztó oldalakra tölti fel az általa készített képeket, videókat az egységéről, állomáshelyéről; milyen információkat nyerhet ki az ártatlannak gondolt anyagokból egy hozzáértő szem. Vagy éppen azzal, hogy geolokációs szoftverekkel a katonák kiszolgáltatathatják az ellenségnek egységük tartózkodási helyét. Ha pedig egy katona beépült az ellenség soraiba, ezen eszközök felhasználásával információmorzsák különböző helyekre történő eljuttatásával feltűnés nélkül szolgáltatathat értékes adatokat.

Napjainkban a Facebook, a Twitter és egyéb közösségi csatornák fontos szerepet kezdenek el betölteni a cyberhadviselés terepén, közvetetten az egyes államok belügyeibe történő beavatkozás lehetőségeinek megteremtésén keresztül.

2011 februárjában a bostoni Raw Story²⁶ fedezte fel egy, az amerikai légierő által kiírt pályázatot online identitásmenedzselő szoftver²⁷ létrehozására. A szoftver lényege röviden abban foglalható össze, hogy 50 humán felhasználó egyenként 10 hamisítványt (fake), azaz összesen 500 fiktív számlát (account) legyen képes kezelni, amelyek „*technikailag, kulturálisan és földrajzilag konzisztens*” háttértörténettel legyenek képesek alátámasztani az accountok valóságát.

Továbbá a szoftvernek egyrészt képesnek kell lennie arra, hogy véletlenszerűen változtassa az operátor egyedi netes azonosítóját (IP-cím), nehogy kiderüljön, hogy egy kézben futnak össze a szálak. Az egyes hamis online identításoknak viszont statikus IP-címekkel kell rendelkezniük, azt a látszatot keltve, hogy az illető mindig ugyanarról a gépről jelentkezik be. Feltétel volt virtuális szerverek (VPS-ek) felállítása is, amelyeket a Raw Story feltételezése szerint arra lehet használni, hogy megtéveszték a különböző geolokációs szolgáltatásokat, és ha valaki kutakodni kezd, azt hihesse, hogy a virtuális célszemély valóban ott ül, ahol a legendája szerint ülnie kell.

A szoftver jelentősége, hogy a közösségi oldalakon a fiktív felhasználók bejegyzéseivel képessé válhatnak az adott állam közvéleményének befolyásolására, szélsőséges esetben pedig a politikai rendszer megváltoztatására kormányváltás, esetleg forradalom kioldásának előidézésével.²⁸

Az USA Központi Parancsnoksága (USCENTCOM) a Raw Story kérdésére azt válaszolta, hogy a pályázati kiírásban említett szoftver felhasználási célja nem tartozik a közvéleményre. A szerződés a közösségi szíjtokon végzett titkos, az USA-n kívül végzett tevékenységre vonatkozik, amelynek célja, az erőszakos, szélsőséges ideológiával és az ellenséges propagandával szembeni fellépés.

26 <http://rawstory.com/>

27 persona management software

28 Revealed: Air Force ordered software to manage army of fake virtual people:

<http://www.rawstory.com/rs/2011/02/18/revealed-air-force-ordered-software-to-manage-army-of-fake-virtual-people/>

Hogyan működhet mindez a gyakorlatban? Képzeljük el egy országot, ahol például egy személy felgyújtja magát a kormányzati korrupció ellen tiltakozva. Erre referálva rengeteg spontán blogbejegyzés születik az országban, egyre nagyobb publicitást adva az esetnek, növelve a közvélemény felháborodását. A blogposztok Twitteren, valamint Facebookon mind szélesebb tömegekhez jutnak el nemcsak belföldön, hanem külföldön is. Mindezek hatására tüntetéseket, mozgalmakat szerveznek a közösségi oldalakon, ami természetesen a fenti technológiák előtt is lehetséges volt, de ilyen mértékű nyilvánosságot és támogatottságot csak használatukkal lehet biztosítani.

Nem szabad elfelejteni, a 2011-es „arab tavasz” eseményei, illetve a londoni zavargások²⁹ is kezdetben a Facebookon, Twitteren szerveződtek. Ha azonban a fentiek egy ellenérdekelt ország operatív tevékenységének „segítségével” történnek, beláthatatlan következményekkel járhatnak az állam belpolitikai integritására nézve.

Az „arab tavasz”³⁰ eseményeit röviden az alábbiak szerint foglalhatjuk össze: egy Mohammed Bouazizi nevű, tunéziai zöldségárus a kormányzati korrupció ellen tiltakozva felgyújtotta magát egy önkormányzati épület előtt, minek hatására Észak-Afrikában, illetve a Közel-Keleten tüntetéshullám zajlott le. A tüntetések hatására megbukott előbb a tunéziai kormány, majd Hoszni Mubarak egyiptomi elnök, a kirobbanó forradalmak pedig megbuktatták Moammer Kadhafit, valamint a jemeni uralkodót, Ali Abdullah Szalehet. Szíriában a mai napig tartanak a tüntetések, miközben Egyiptomban kiújultak. Mindeközben több államban került sor személycserékre, hangzottak el ígérek alkotmányos változásokra, infrastruktúra-fejlesztésre, magasabb szintű jóléti intézkedések bevezetésére.

Több tanulmány kimutatta,³¹ hogy a tunéziai, egyiptomi tüntetések előtt és idején a városi, iskolázott fiatalok³² nagy számban használták politikai témájú beszélgetésekhez, illetve szerveződésük erősítésében az említett közösségi oldalakat. Megállapítható, hogy az arab régióban a tüntetések nagy részét ezeken a helyeken szervezték, és 15–20%-al növekedett az oldalak forgalma. Az „arab tavasz” idején a kormányok igyekeztek blokkolni az internet hozzáférést, illetve letartóztattak számos bloggert, akik a kormányzatot kritizálták, de mindez még nagyobb visszhangot és elégedetlenséget váltott ki.

29 Bővebben: <http://mediablog.hvg.hu/201189.aspx>

30 Az „arab tavasz” eseményeiről bővebben:

<http://www.guardian.co.uk/world/interactive/2011/mar/22/middle-east-protest-interactive-timeline>

31 Washington University Kommunikációs Kara által folytatott, az információs struktúráknak a muszlim társadalmakban betöltött politikai szerepét, valamint a digitális média iszlám világban való állampolgári és politikai alkalmazását vizsgáló projektje keretében készített 2011-es jelentés, illetve a Dubai School of Government által az arab közösségi médiáról készített jelentés

32 Tunéziában és Egyiptomban sok fiatal ismeri és használja a közösségi oldalakat, a mobiltelefonok mindkét országban elterjedtek, Tunéziában minden 100 emberre jut 93 mobiltelefon előfizetés, míg Egyiptomban 100 emberből 67 rendelkezik mobiltelefonnal. Egyiptomban, ahol az átlag életkor 24 év, az ország 83 milliós lakosságának 33 százaléka fiatalabb 14 évesnél. A cenzúra hatására az vált a tájékozódás fő eszközévé. Az Internethasználat szintén jelentős mindkét országban: Tunéziában a lakosság 25 százaléka, Egyiptomban pedig 10 százaléka használta már az Internetet. Az Internethasználóknak ráadásul több mint a fele 34 évesnél fiatalabb. Mindez részben magyarázatul szolgálhat arra, hogy az utcákon tüntető emberek között miért volt olyan sok a fiatal, technikai eszközök használatában jártas személy, aki blogot írt, Twitterezett, vagy posztolt a Facebookon az aktuális eseményekről.

Következtetések

Tanulmányomban azt igyekeztem bemutatni, hogy napjainkra az információ vált a gazdasági és politikai hatalom fő forrásává. Az információs, valamint a hírközlő rendszerek a gazdasági és társadalmi fejlődés kulcstényezői, amiből következően a területek, állampolgárok védelme mellett megjelenik az államok kritikus infrastruktúrájának védelme is. Ezek működése biztosítja ugyanis az energia hálózatokat, pénzügyi és bakrendszereket, a szállítást, a vízellátó, a kormányzati, és vészhelyzeti rendszereket, valamint az azokat támogató információs rendszereket.

A napról napra jelentkező innováció olyan új biztonságpolitikai fenyegetéseket eredményezett, amelynek figyelmen kívül hagyása a legsúlyosabb kihívások elé állítja a nemzeteket. Ezen fenyegetéseknek egyik aspektusát az általam feldolgozott közösségi médiaeszközök adják. Katonai szempontból ezeknek megvan a maguk pozitív hozadéka, tekintve a harcoló katonák családtagjaival való kapcsolattartás megkönnyítését, illetve a harci cselekmények „marketingjének” megteremtését. Jelent veszélyforrást is a titkos információk kiszivárogtatásán – ezzel a kémkedés megkönnyítésén – keresztül egészen az állam berendezkedésére, működésére, vezetésére irányuló külső befolyásolás lehetőségein át, amelyek új típusú válaszokat és védekező mechanizmusokat követelnek meg.

A NATO Stratégiai Konceptió szerint állami és nem állami ellenfelek megpróbálhatják kihasználni a Szövetség függőségét az információs rendszerektől úgy, hogy információs műveletekkel működésképtelenné teszik a rendszert. Egyes hackercsoportok (például az Anonymous) ezeket használják ki.

Az Anonymous-csoport a hírhedt 4chan nevű fórum tagjaiból alakult meg, és mára az egyik legrettegettebb körré vált. Nevükhöz olyan események kapcsolódnak, mint az iráni választások, valamint a líbiai forradalom idején infrastruktúra biztosítása a tüntetőknek, forradalmároknak, de rendszeresen támadták a különböző kormányhivatalokat is. Harcot hirdettek a mexikói drokartellek és az általuk pénzelt rendőri, katonai, államigazgatási szervek ellen, nyilvánosságra hozva a bűnözők és az őket üldözni hivatottak együttműködését.

A Wikileaks által kiszivárogtatott diplomáciai iratok nyilvánosságra kerülése után támadást intéztek a Wikileaksset ellehetetleníteni szándékozó pénzügyi cégek ellen, amiket szintén visszavonulásra kényszerítettek.³³

Láthatjuk, a hackerek tevékenysége sok esetben az államok szuverenitását sérti belpolitikai döntéshozatali mechanizmusok megváltoztatásának kényszerítésével, de szélsőséges esetben kormány-, illetve rendszerváltásokban való aktív közreműködésükkel, mindezt pedig a közösségi média eszközeit használva.

33 A csoportról bővebben: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/01/31/who_was_that_masked_man

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Oszti Judit: Az elektronikus média szerepe korunk háborúiban társadalmi-politikai megítélésében és a közgondolkodás formálásában. PhD értekezés. Budapest, 2009. ZMNE
- Ferenczy Gábor: Internet alapú nyílt információszerezés elvi rendszertechnikai megvalósítása. PhD értekezés. Budapest, 2007. ZMNE
- Bene Gyula: A társadalmi tájékoztató tevékenység helye és szerepe az információs műveletekben, különös tekintetben a médiatevékenységre. PhD értekezés. Budapest, 2002. ZMNE
- Kassai Károly: A magyar honvédség információvédelmének - mint a biztonság részének- feladatrendszere. PhD értekezés. Budapest, 2007. ZMNE
- Office of The Chief of Public Affairs: U.S. Army Social Media Handbook, 2011.
http://fbmonitor.com/social_media_handbook.pdf
- NATO Open Source Intelligence Handbook, 2001

INTERNETES CIKKEK

- A közösségi média szerepe a 21. században, avagy az „arab tavasz” és a közösségi oldalak:
<http://www.biztonsagpolitika.hu/index.php?id=16&aid=1137>
- A NATO kibervédelmi politikájának áttekintése:
<http://www.biztonsagpolitika.hu/index.php?id=16&aid=1125>
- Who Was That Masked Man?:
http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/01/31/who_was_that_masked_man
- A londoni zavarságok és a közösségi média: <http://mediablog.hvg.hu/201189.aspx>
- Katonai titkok a Facebookon: http://www.technet.hu/hir/20090719/katonai_titkok_a_facebookon/
- Újra használhatják a közösségi portálokat az amerikai katonák:
http://m.sg.hu/cikk.php?cid=72827&cim=ujra_hasznalhatjak_a_kozosegi_portalokat_az_amerikai_katonak
- iPaddal fegyverzik fel a szingapúri újoncokat:
<http://htka.hu/2011/07/11/ipaddal-fegyverzik-fel-a-szingapuri-ujoncokat/>
- Izrael lefújta egy katonai akciót a Facebook miatt: <http://www.metropol.hu/cikk/535056>
- Military Communication: A Struggle between Security and Being Social:
<http://www.platformmagazine.com/article.cfm?alias=Military-Communication-A-Struggle-between-Security-and-Being-Social>
- Social media helps soldiers communicate with families:
<http://www.columbiaindianian.com/stories/2011/01/07/social-media-helps-soldiers-communicate-families/>
- Does Social Media Compromise Military Operations? :
http://socialtimes.com/does-social-media-compromise-military-operations_b3398
- A New Way To Write Home: <http://feedbackagency.com/2011/08/a-new-way-to-write-home/>
- Army sees smart phones playing important role:
<http://www.armytimes.com/news/2010/12/army-smart-phones-for-soldiers-121210w/>
- Revealed: Air Force ordered software to manage army of fake virtual people:
<http://www.rawstory.com/rs/2011/02/18/revealed-air-force-ordered-software-to-manage-army-of-fake-virtual-people/>
- Arab spring: an interactive timeline of Middle East protests:
<http://www.guardian.co.uk/world/interactive/2011/mar/22/middle-east-protest-interactive-timeline>